



VODIČ ZA RAD S KORISNICIMA STARIJE ŽIVOTNE DOBI

GRADSKA KNJIŽNICA „IVAN GORAN KOVAČIĆ“



ULOGA KNJIŽNICA U ŽIVOTU OSOBA TREĆE ŽIVOTNE DOBI

Knjižnice su u današnje vrijeme važni centri znanja, kulture i društvene interakcije. Starije osobe često traže sadržaje i aktivnosti koje potiču cjeloživotno učenje, društvenu uključenost i očuvanje mentalnog zdravlja. Narodne knjižnice igraju ključnu ulogu u podršci osoba treće životne dobi. Za mnoge starije osobe one nisu samo mjesto gdje se posuđuju knjige, već i centar zajednice koji pruža različite resurse i programe koji obogaćuju njihove živote.

Jedan od glavnih aspekata knjižničnih programa za starije osobe jest promicanje socijalne inkluzije.

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ prepoznala je potrebu prilagodbe svojih usluga ovoj dobnoj skupini, stoga nastoji razvijati i korisnicima ponuditi posebne programe i aktivnosti, poput sljedećih:

- čitateljski klubovi za umirovljenike
- radionice digitalne pismenosti
- predavanja, tribine i tematske večeri
- radionice kreativnog pisanja, likovne radionice i dr.

Takve aktivnosti ne samo da potiču intelektualni razvoj i kreativnost, već i smanjuju osjećaj usamljenosti i izolacije, što je čest izazov u starijoj dobi.

Rad s osobama treće životne dobi u karlovačkoj knjižnici iznimno je važan za izgradnju uključivog i solidarnog društva. Stoga razvijamo i provodimo programe prilagođene starijim korisnicima koji, osim što poboljšavaju kvalitetu njihova života, doprinose i očuvanju društvene povezanosti, kulturne baštine i cjeloživotnog učenja.





O NAMA

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac narodna je knjižnica koja obavlja funkciju gradske i županijske matične knjižnice, kao i Središnje knjižnice Slovenaca u RH.

Najstarija je i jedna od najvećih ustanova u kulturi u Gradu Karlovcu i Karlovačkoj županiji, s dugogodišnjom tradicijom organizacije kvalitetnih programa i usluga za korisnike i posjetitelje svih dobni skupina.

Za Knjižnicu, koja predstavlja informacijsko središte lokalne zajednice, ključan je rad naših službi, temeljen na jednakosti pristupa svima, bez obzira na rasu, spol, vjeru, nacionalnost, jezik, društveni položaj te dobnu skupinu.

Za korisnike koji se ne mogu služiti redovitim uslugama (bolesnike, zatvorenike, osobe s poteškoćama) organiziramo posebne službe i građu.

Knjižnica u svom fondu posjeduje preko 280 000 jedinica knjižne i neknjižne građe.

U moderno opremljenoj čitaonici, smještenoj u prizemlju Knjižnice, korisnicima je na raspolaganju više od 30 naslova dnevnih listova, tjednika, mjesečnika, revija i popularnih časopisa na hrvatskom i stranim jezicima.

Umirovljenici imaju povlaštenu cijenu godišnje članarine, umanjenu za 50 % u odnosu na redovnu cijenu članarine.



USLUGE I PROGRAMI GRADSKE KNJIŽNICE „IVAN GORAN KOVAČIĆ“

Poticanje digitalne pismenosti 65+

Od 2025. godine u karlovačkoj knjižnici provodi se razvojni program „Poticanje digitalne pismenosti 65+“, sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Ciljevi programa fokusirani su na pristup znanju i informacijama starijim građanima kroz individualni i grupni pristup unutar kvalitetnih i funkcionalnih knjižničnih i izvanknjižničnih prostora. Želja nam je starije osobe učiniti ravnopravnim sudionicima inkluzivnih programa Knjižnice te osvijestiti važnost razvoja digitalne pismenosti u toj dobi.

Programom su obuhvaćene aktivnosti za starije osobe pod nazivom *Digitalni kutak, Klikom do informacija, Zavičajna časkanja i Znanjem do zdravlja*.

Rezultat programa jest upravo ovaj Vodič za rad s korisnicima starije životne dobi, namijenjen knjižničarima i drugim djelatnicima iz ustanova za rad sa starijim i nemoćnim osobama.





DIGITALNI KUTAK

Besplatne individualne edukacije namijenjene su umirovljenicima koji imaju predznanje u radu na računalima te im je potrebno podsjećanje ili edukacija za pojedine programe i aplikacije. Polaznicima se, prema potrebi, nudi pomoć i u radu na vlastitim mobitelima, tabletima i prijenosnim računalima.

Edukacije se održavaju svake srijede u terminima od 9 do 10 sati, uz prethodnu prijavu korisnika.



OSNOVE RADA NA RAČUNALU

INSTALIRANJE APLIKACIJA NA MOBILNOM UREDAJU ILI LAPTOPU

SLUŽENJE APLIKACIJOM E-GRADANIN

KORIŠTENJE DRUŠTVENIH MREŽA I E-POŠTE

KLIKOM DO INFORMACIJA

Tijekom godine organiziramo besplatne grupne radionice za informatičko i informacijsko opismenjivanje osoba treće životne dobi. Satovi se održavaju u jutarnjim satima u grupama do 10 polaznika, uz prethodnu prijavu korisnika.





ZAVIČAJNA ČASKANJA

Razgovori o Karlovcu i aktualnim temama uz glazbeno-rekreativne radionice za korisnike Doma za starije i nemoćne osobe Sveti Antun Karlovac.

Cilj je ovih druženja približiti Knjižnicu korisnicima Doma za starije i nemoćne osobe Sveti Antun Karlovac i ponuditi im zanimljive sadržaje vezane uz zavičajne teme. Uz glazbene radionice cilj nam je ispuniti umirovljenicima svakodnevicu u opuštajućem okruženju, omogućiti im nova, pozitivna iskustva, a samim time i bolju kvalitetu života u Domu.

ZNANJEM DO ZDRAVLJA

Edukativno-preventivni program za građane koji se odvija u suradnji sa stručnim osobama iz karlovačkih zdravstvenih ustanova. Cilj programa je predstavljanje i upoznavanje naših sugrađana sa širokim spektrom tema iz područja zdravlja i medicine koje im, uz stručnu pomoć, mogu pružiti korisne zdravstvene informacije. U novije vrijeme održavaju se predavanja koja vode stručnjaci specijalizirani za razne vrste djelatnosti vezane uz zdravlje. Programom želimo unaprijediti kvalitetu života naših sugrađana te naglasiti važnost zdravstvene pismenosti u svakodnevnom životu.





KNJIGA NA VRATIMA DOMA

Višegodišnja usluga dostave knjiga na kućni prag namijenjena je osobama treće životne dobi i osobama s invaliditetom koje zbog ograničene ili onemogućene pokretljivosti nisu u mogućnosti povremeno ili trajno same dolaziti u Knjižnicu.

Usluga se odvija svaka tri tjedna, uz prethodnu prijavu korisnika.

USLUGE POKRETNE KNJIŽNICE

Služba pokretne knjižnice ima dva moderno opremljena vozila – bibliobus i bibliokombi, koji u četrnaestodnevnim intervalima, po točno utvrđenom rasporedu, obilaze naselja i škole na području Karlovca i Karlovačke županije.

Na ovaj se način stanovnicima u udaljenim mjestima omogućuje korištenje knjižničnih usluga. Pokretna knjižnica obilazi ukupno više od 70 stajališta, a raspored vožnje dostupan je na mrežnoj stranici Knjižnice ili telefonom 047/412-377.



„Svi žele živjeti dulje, ali nitko ne želi biti star.“

dr. Harry Moody, jedan od vodećih istraživača na području starenja





STATISTIČKE ZANIMLJIVOSTI

Broj i udio osoba starijih od 65 godina u Republici Hrvatskoj u 2021. god. iznosi 22,34 % (N=868 638).

Podaci za Karlovačku županiju:

U **2011.** popisnoj godini broj osoba starijih od 65 godina iznosi **27 210.**

U **2021.** popisnoj godini broj osoba starijih od 65 godina iznosi **27 462.**

Postotak povećanja: +0,93 %

Izvor: Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“



KORISNE POVEZNICE I DOKUMENTI

- Državni zavod za statistiku. URL: <https://dzs.gov.hr/>
- Grad Karlovac umirovljenicima: info vodič / priredila Draženka Sila-Ljubenko. Grad Karlovac, 2022.
- Guidelines for Library Services with 60+ Audience: Best Practices. // Reference and User Services Association, 2017. URL: <https://alair.ala.org/bitstream/handle/11213/21016/60plusGuidelines2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- IFLA-ine Smjernice za knjižnične usluge za bolničke pacijente, starije osobe i osobe s posebnim potrebama u ustanovama za trajnu skrb i smještaj. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.
- Keys to Engaging Older Adults. // Reference and User Services Association, 2018. URL: <https://www.ala.org/sites/default/files/aboutala/content/Keys%20to%20Engaging%20Older%20Adults-8-19-2019.pdf>
- Smjernice za pristupačnost narodnih knjižnica: prilagođeno i dopunjeno hrv. izd. (2022). / urednice Karolina Zlatar Radigović, Dijana Sabolović-Krajina. Zagreb; Koprivnica: Hrvatska knjižnica za slijepe; Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“. Dostupno i na: https://www.hkzasl.hr/images/2023/Smjernice_za_pristupacnost_narodnih_knjiznica.pdf.



„Izvanredan i koristan način učenja novih tehnologija za starije osobe.“

Marija Vidović, Digitalni kutak

„Ciklus predavanja *Znanjem do zdravlja* pruža nam nova saznanja kako kvalitetnije živjeti, naročito nama kojima godine kucaju na vrata.“

Marija Keser, Znanjem do zdravlja

„Vaš dolazak za mene znači pouka i vedrina.“

Juraj Orečić, Zavičajna časkanja

Nakladnik:

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac

Za nakladnika:

Kristina Čunović

Autorica:

Lidija Šajatović

**U realizaciji programa sudjelovale:**

Tatjana Basar

Danijela Čavlović

Marina Kundić

Aleksandra Mikić-Grginčić

Lidija Šajatović

Lektura i korektura:

Vedrana Kovač Vrana

Grafičko oblikovanje:

Marina Kundić

Tisak:

D-color d.o.o. Karlovac



Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac
Ljudevita Šestića 1, Karlovac
tel.: 047/412-377

<https://gkka.hr>

<https://www.facebook.com/KnjiznicaKarlovac>

e-mail: info@gkka.hr

